

Hans Renders en Nigel Hamilton, *Het ABC van de biografie* (Amsterdam University Press; Amsterdam, 2018), 256 p., €29,99 ISBN 978946298698

BIOGRAFEN SPREKEN DE WAARHEID

Tijdschrift voor Geschiedenis, Volume 132, Number 4, February 2020, pp. 657-707(51)

Een biograaf mag niet bang zijn voor zichzelf. Indringend onderzoek naar een mens confronteert een onderzoeker met eigen ervaringen, opvattingen en kennis. Daarom kan biografisch onderzoek lastiger zijn dan studies naar wat 'neutralere onderwerpen' zoals demografische ontwikkelingen of economische fluctuaties. Hoe moet een biograaf omgaan met de ontdekking van een abject politiek standpunt van haar of zijn hoofdpersoon, of een onbegrijpelijke religieuze bevlieging? Welke rol spelen eigen ervaringen, bijvoorbeeld met conflicten, of vooroordelen tijdens het onderzoek? Het is daarom toe te juichen dat er meer wordt gereflecteerd op methodische en theoretische kwesties betreffende de biografie, zeker nu het genre zo populair is.

Eén van die publicaties is het *ABC van de Biografie*. Dit abecedarium is geschreven ter lering en vermaak door de hoogleraren Renders en Hamilton. Het origineel is Engelstalig, maar bij verschijnen kwam er tegelijkertijd een Nederlandse vertaling op de markt. Hamilton was hoogleraar Biografie aan Montfort University in Engeland en Renders is hoogleraar Geschiedenis en Theorie van de Biografie, tevens directeur van het Biografie Instituut van de Universiteit Groningen. Om hun overzicht van de moderne biografie te presenteren kozen ze voor de opvallende vorm van het abecedarium. De lemma's in het boek behandelen vraagstukken variërend van hoe te schrijven over seks, het belang van feiten, de vraag of er een theorie van de biografie is tot het einde van de hoofdpersoon aan toe. De korte teksten lezen gemakkelijk weg, worden geïllustreerd met voorbeelden van de Klassieke Oudheid tot het heden en bevatten een schat aan literatuurverwijzingen. De vorm is echter wel zo dwingend dat een aantal relevante thema's niet in dit keurslijf passen, zoals een lemma over de biograaf of gendervraagstukken.

De publicatie gaat wel in op de vraag of de biografie wetenschap is en of er een biografische theorie bestaat. Renders en Hamilton willen niet spreken over een wetenschappelijke biografie, maar wel over een wetenschappelijk verantwoorde biografie. Die kenmerkt zich door de controleerbaarheid van de bronnen. Een biografische theorie bestaat niet. Volgens de auteurs zijn de methodes die biografen gebruiken gelijk aan die van historici. Daar voegen zij aan toe dat microgeschiedenis, vanuit het detail een groter geheel beschrijven, 'een van de theoretische invalshoeken van de geschiedschrijving' (177) is die voor de biograaf interessant is. Via microgeschiedenis kunnen ook stemmen worden gehoord van groepen die niet eerder doorklonken in het geschiedverhaal. Het is spijtig dat de dwingende vorm van het lemma weinig ruimte biedt voor verdere uitweiding. Zo had ik graag meer willen weten over het gebruik van digital humanities voor biografisch onderzoek.

Hamilton en Renders zijn uitgesproken voorstanders van wat zij *Biography studies* noemen. Onderzoek moet op feiten zijn gebaseerd en de waarheid spreken. Een biograaf is een kunstenaar onder ede. De schrijvers willen die biograaf als hoeder van de waarheid op het schild hijsen. Biografen over de hele wereld, zo stellen zij, hopen dat 'de waarheid overwint'. (25). 'Door middel van biografisch onderzoek naar een persoon wordt onderzocht in hoeverre het gangbare verhaal over een bepaalde cultuur klopt' (p. 183). Hiermee willen ze zich afzetten tegen beoefenaars van *Life writing*. Met lede ogen zien Renders en Hamilton namelijk aan hoe steeds meer onderzoekers en instituties het veel bredere begrip *Life writing* hanteren. Hiermee wordt een brede waaier aan (auto)biografisch schrijven aangeduid, inclusief het schrijven van wetenschappelijk verantwoorde biografieën. *Life writers* hebben daarnaast ook oog voor de dynamiek tussen biograaf en gebiografeerde. Renders en Hamilton zetten *Life writing* echter ongenueanceerd weg als een onwetenschappelijke emancipatoire aangelegenheid, vooral te situeren binnen *Cultural studies*, *Gender studies* en het (post)koloniale denken.

Toch valt op dat Hamilton en Renders ook nadenken over de verhouding tussen de biograaf en de protagonist. Zo geven ze advies hoe te schrijven over seks. Dat moet met een *open mind*, want een preutse biograaf kan het knap lastig krijgen met een hoofdpersoon die heel anders in het leven staat. Waar zij een probleem hebben met *life writers* die zich interesseren voor emancipatieprocessen, vinden ze het toe te juichen dat microhistorici nieuwe, voorheen ongeziene groepen, voor het voetlicht brengen. Zijn ze hiermee niet veel meer schatplichtig aan *Life writing* dan ze zelf willen toegeven? Het zou interessant zijn als de auteurs hierop zouden reflecteren.

Margit van der Steen, Huygens ING

-
- ISSN: 0040-7518, Online ISSN: 2352-1163
-
- Volume 132, Issue 4, pages 667-668
- © 2019 Amsterdam University Press